

SVOBODA USAZOVÁNÍ A VOLNÝ POHYB SLUŽEB

Svoboda usazování a volný pohyb služeb zaručují mobilitu podniků a pracovníků v rámci EU. Očekávání spojená se směrnicí o službách jsou vysoká, neboť tato směrnice hraje v dokončení vnitřního trhu zásadní roli. Nedávné výzkumy ukázaly, že hodnota přínosů právních předpisů, které Parlament přijal v oblasti volného pohybu služeb, včetně profesních kvalifikací a maloobchodu, činí ročně 236 miliard EUR. Tyto přínosy vzrostou po roce 2019 na 284 miliard EUR.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Článek 26 (vnitřní trh), články 49 až 55 (usazování) a články 56 až 62 (služby) Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

CÍLE

Osoby samostatně výdělečně činné, osoby vykonávající svobodná povolání a právnické osoby ve smyslu článku 54 Smlouvy o fungování EU, které legálně působí v jednom členském státě, mohou: i) vykonávat hospodářskou činnost stále a nepřetržitě v jiném členském státě (svoboda usazování: článek 49 SFEU); nebo ii) dočasně nabízet a poskytovat služby v jiném členském státě, zatímco zůstávají v zemi svého původu (volný pohyb služeb: článek 56 SFEU). To předpokládá odstranění diskriminace na základě státní příslušnosti a, mají-li být tyto svobody účinně využívány, také přijetí opatření k jejich snadnějšímu uplatňování, včetně harmonizace vnitrostátních předpisů o přístupu k těmto svobodám a jejich vzájemného uznávání ([2.1.6](#)).

DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

A. Liberalizace ve Smlouvě

1. Základní svobody

Právo usazování zahrnuje právo osoby zahájit a provozovat samostatně výdělečnou činnost a zakládat a řídit podniky s cílem vykonávat trvalou činnost stálé a nepřetržitě povahy za stejných podmínek, jako jsou podmínky stanovené právním řádem pro státní příslušníky členského státu, v němž je tato osoba usazena.

Svoboda poskytovat služby se vztahuje na výkony poskytované zpravidla za úplat, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob. Osoba poskytující „službu“ může za tímto účelem dočasně provozovat svou činnost v členském státě, kde je služba poskytována, a to za stejných podmínek, jaké tento členský stát ukládá svým vlastním státním příslušníkům.

2. Výjimky

Podle SFEU jsou ze svobody usazování a svobody poskytování služeb vyloučeny činnosti, které jsou spjaty s výkonem veřejné moci (článek 51 SFEU). Toto vyloučení je však omezeno restriktivním výkladem: může se týkat pouze zvláštních činností a funkcí, z nichž vyplývá výkon veřejné moci. Kromě toho určité povolání může být vyloučeno pouze tehdy, pokud se celá činnost s ním spojená týká výkonu veřejné moci, nebo pokud je určitá činnost v rámci tohoto povolání, která se týká výkonu veřejné moci, nedělitelnou součástí ostatních činností. Výjimky umožňují členským státům vyloučit výrobu zbrojního materiálu a obchod s ním (čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU) a ponechat v platnosti předpisy pro státní příslušníky jiných členských států ohledně veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo ochrany zdraví (čl. 52 odst. 1).

B. Směrnice o službách – směrem k dotvoření vnitřního trhu

Směrnice o službách ([směrnice 2006/123/ES](#) o službách na vnitřním trhu), posiluje volný pohyb služeb v rámci EU. Její lhůta pro přijetí ve vnitrostátním právu byla 28. prosince 2009. Tato směrnice má zásadní význam pro dotvoření vnitřního trhu, neboť má nesmírný potenciál, pokud jde o přínosy pro spotřebitele a malé a střední podniky. Cílem je vytvořit v rámci EU otevřený jednotný trh služeb a zároveň zajistit u služeb poskytovaných spotřebitelům vysokou kvalitu. Úplné provedení směrnice o službách by mohlo zvýšit objem obchodu s komerčními službami o 45% a přímé zahraniční investice o 25%, což by přineslo nárůst HDP o 0,5% až 1,5% [1]. Zmíněná směrnice přispívá v této oblasti ke správnému a regulačnímu zjednodušení a k modernizaci. K tomu nedochází jen prostřednictvím revize stávajících právních předpisů a přijímáním a pozměňováním příslušných právních předpisů, ale také díky dlouhodobým projektům (zřizování jednotných kontaktních míst a zajišťování správní spolupráce). Provádění této směrnice bylo v mnoha členských státech oproti původní lhůtě výrazně zpožděno. Její úspěšné uplatňování vyžaduje vytrvalé politické odhodlání a širokou podporu na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Parlament liberalizaci samostatně výdělečné činnosti napomáhal. Zabezpečil přesné vymezení činností, které mohou být vyhrazeny státním příslušníkům dané země (např. činnosti související s výkonem veřejné moci). Je rovněž třeba zmínit žalobu pro nečinnost, kterou Parlament podal k Soudnímu dvoru proti Radě v souvislosti s dopravní politikou. V návaznosti na tuto žalobu podanou v lednu roku 1983 vynesl Soudní dvůr rozsudek ([věc č. 13/83 ze dne 22. května 1985](#)), v němž rozhodl, že Rada nespĺnila povinnost zajistit volné poskytování služeb mezinárodní dopravy a stanovit podmínky, podle nichž by mohli dopravci provozovat dopravní služby v členském státě, v němž nejsou usazeni. To bylo v rozporu se Smlouvou. Rada tedy musela přijmout nezbytnou právní úpravu. Úloha Parlamentu vzrostla díky postupu spolurozhodování zakotvenému v Maastrichtské smlouvě a v současné době také díky uplatňování řádného legislativního postupu, který ten předešlý nahradil, na většinu aspektů, jež se týkají svobody usazování a svobody poskytovat služby.

---

[1]Sdělení Komise „Evropa 2020“

Parlament sehrál zásadní úlohu rovněž při schvalování směrnice o službách a bedlivě dohlíží na její provádění. Kromě toho vyvíjí tlak na členské státy, aby plnily své povinnosti uložené touto směrnicí a zajistily její náležité provádění. Dne 15. února 2011 přijal Parlament [usnesení o provádění směrnice o službách](#)^[2] a dne 25. října 2011 [usnesení o postupu vzájemného hodnocení podle této směrnice](#)^[3]. V návaznosti na sdělení Komise ze dne 8. června 2012 o provádění směrnice o službách připravuje Výbor EU pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů (IMCO) zprávu nazvanou „Vnitřní trh služeb: aktuální stav a další postup“, která byla přijata na plenárním zasedání dne 11. září 2013^[4].

Dne 7. února 2013 Parlament přijal také usnesení s doporučeními Komisi týkajícími se správy jednotného trhu^[5], ve kterém vyzdvihuje význam odvětví služeb jakožto klíčové oblasti pro růst, zásadní povahu svobody poskytování služeb a výhody úplného provedení směrnice o službách.

Parlament pracoval přednostně na legislativních návrzích týkajících se telekomunikačních služeb, například na nařízení o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním trhu ([nařízení \(EU\) č. 910/2014](#)) a na nařízení, kterým se stanoví opatření týkající se jednotného evropského trhu elektronických komunikací a vytvoření „propojeného kontinentu“. Návrh Komise (COM(2013) 0627) totiž vedl k přijetí [nařízení \(EU\) 2015/2120](#) ze dne 25. listopadu 2015, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu (a mění směrnice 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací). Vedl rovněž k [nařízení \(EU\) č. 531/2012](#) ze dne 13. června 2012 o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii. Parlament se zabývá finančními službami v oblasti přístupu k základním platebním službám^[6], spotřebitelskými a hypotečními úvěry ([směrnice 2014/17/EU](#)) a rovněž soubornými cestovními službami a cestami s asistovanou přípravou^[7]. [Směrnice o hypotečních úvěrech \(2014/17/EU\)](#) zvyšuje ochranu spotřebitelů prostřednictvím zpřísnění minimálních požadavků na regulaci, které jsou členské státy povinny dodržovat za účelem ochrany jednotlivců, kteří uzavřeli smlouvu na poskytnutí úvěru na obytné nemovitosti a tím, že zajišťuje, aby byli spotřebitelé informováni a aby byli finančně schopni splácet svoji hypotéku. [Směrnice o lepší regulaci finančních trhů a jejich transparentnosti \(2014/65/EU\)](#) navíc míří k zajištění regulace a transparentnosti finančních trhů v celé EU. Parlament se také podílí na tvorbě právních předpisů týkajících se inovativních služeb, jako je palubní tísňové volání eCall^[8], které může zachránit život, a na ověřování provádění [směrnice o univerzální službě](#) a zavádění linky tísňového volání 112^[9]. Dne 28. dubna 2015 Parlament hlasoval o stanovení technologie eCall jako povinné pro všechna vozidla, která budou vyrobena od dubna 2018.

---

[2] [Směrnice 2006/123/ES](#)

[3] [Úř. věst. C 131 E, 8.5.2013, s. 46](#)

[4] [Úř. věst. C 93, 9.3.2016, s. 84](#)

[5] [Úř. věst. C 24, 22.1.2016, s. 75](#)

[6] [Úř. věst. C 349 E, 29.11.2013, s. 74](#)

[7] [Úř. věst. C 378, 9.11.2017, s. 610](#)

[8] [Úř. věst. C 285, 29.8.2017, s. 568](#)

[9] [Úř. věst. C 33 E, 5.2.2013, s. 1](#)

Nedávné výzkumy ukázaly, že hodnota přínosů právních předpisů, které Parlament přijal v oblasti volného pohybu služeb, včetně profesních kvalifikací a maloobchodu, činí ročně 236 miliard EUR. Tyto přínosy vzrostou po roce 2019 na 284 miliard EUR ročně v oblasti, na niž se vztahuje směrnice o službách, na 80 miliard ročně v oblasti profesionálních služeb a na 20 miliard EUR ročně v oblasti služeb vztahujících se k veřejným zakázkám^[10].

Podrobnější informace naleznete ve studii vypracované pro výbor IMCO a nazvané [„Mapování EU: přehled právních předpisů souvisejících s činností výboru IMCO“](#).

Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff / Andreea Dobrita
04/2019

---

[10] Studie o Přínosu pro růst: Jednotný trh pro služby. Zajištění hospodářských přínosů pro občany a podniky (2019), připravené tematickou sekcí A na žádost výboru IMCO.

